

DOI 10.36074/logos-05.02.2021.v2.10

АДАПТАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ДО ГЛОБАЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Безрукова Наталія Валеріївна

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин та туризму
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Орленко Ростислав Володимирович

студент
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

УКРАЇНА

Одним з найважливіших факторів досягнення економічних, екологічних та соціальних Цілей сталого розвитку є наявність ефективного управління (good governance) – умови, сформульованого в рамках Цілей інституційного (політичного) «вимірювання».

На думку Дж. Сакса, ефективного управління покликані здійснювати, перш за все, ключові «соціальні фактори» – держава і бізнес. На уряд покладаються обов'язки з надання послуг у соціально значущих областях (охорона здоров'я, освіта), створення відповідної інфраструктури, забезпечення безпеки, практичне впровадження і поширення наукових знань і нових технологій в інтересах суспільного розвитку і скорочення соціальної нерівності, розробка та контроль за дотриманням законів в області охорони навколишнього середовища. В той час як приватний сектор може надати фінансові, технологічні, управлінські та експертні ресурси в інтересах реалізації ЦСР, що неодноразово підкреслюється в таких документах, як «Аддіс-Абебская програма дій третьої Міжнародної конференції з фінансування розвитку» і «Порядок 2030» [1].

З прийняттям «Порядку 2030» стало очевидно, що з огляду на розширення проблемних сфер глобального розвитку потрібне поєднання державного і приватного комерційного фінансування. Державне фінансування відіграє ключову роль з точки зору виробництва «глобальних» суспільних благ [1].

Заходи державного регулювання дозволяють долати «Провали» ринкового механізму і формувати на ринках необхідні суспільству «сигнали», які стимулювали б приватний сектор вести свою діяльність з урахуванням ЦСР. Зокрема, введення оподаткування на певні товари або позитивні / негативні екстерналії («податок Пігу») може служити важливим інструментом коригування ринкових цін. Однак до теперішнього часу в більшості країн світу відповідних заходів щодо реформування системи оподаткування та запровадження вартісної оцінки екологічних і соціальних екстерналій не було вжито.

В рамках представленої дослідження об'єктом вивчення виступає практика взаємодії держави і транснаціонального бізнесу в інтересах досягнення ЦСР на прикладі певної групи розвинених країн: США, Великобританії, Німеччини, Франції та Японії. У зв'язку з цим, в якості одного з джерел вивчення досвіду взаємодії держави і приватного сектора в області реалізації ЦСР, ми вважали за доцільне проаналізувати дані добровільних національних оглядів по ЦСР [2], а також прийнятих на сьогоднішній день національних стратегій сталого розвитку.

Так, у США, незважаючи на те, що в періоди президентства Б. Клінтона і Б. Обами ряд політичних робочих груп та інститутів громадянського суспільства неодноразово виступали із закликами про розробку Національної стратегії сталого розвитку Америки, на цей момент такий документ не був прийнятий.

З приходом до влади адміністрації Д. Трампа намітилася тенденція ухилення США від участі в діяльності міжнародних інститутів, включаючи ООН, що поставило під сумнів перспективи своєчасної реалізації «Повістки 2030» в США. Зокрема, в червні 2017 року під час саміту G7 в Італії американська сторона відмовилася підписувати частини підсумкового комюніке, що стосуються зобов'язань по реалізації Паризької угоди по клімату, а також діяльності багатосторонніх банків розвитку, спрямованої на здійснення «Порядку 2030» та Паризької згоди [2].

У Великобританії ж на сьогодні питання розробки національної стратегії сталого розвитку відповідає плану реалізації «Порядку 2030» на міжміністерському рівні, і створення механізмів координації політики окремих відомств в цьому напрямку залишаються для британського уряду актуальним завданням.

В даний час розробкою національного плану реалізації ЦСР Великобританії за участю всіх ключових стейкхолдерів на добровільних засадах займається багатостороння мережева організація «стейкхолдерів Сполученого Королівства в інтересах сталого розвитку» (The UK Stakeholders for Sustainable Development – UKSSD), що об'єднує представників державного, приватного, академічного і некомерційного секторів.

У 2015 році у Великобританії був прийнятий Акт про міжнародний розвиток, який закріплював зобов'язання британського уряду збільшити розмір ОДР до 0,7% ВНД. Таким чином, очевидно, що британський уряд робить акцент на реалізацію «глобального виміру» сталого розвитку, розглядаючи ЦСР в якості ключового компонента національного порядку в області сприяння міжнародному розвитку.

Слідом за прийняттям ООН «Повістки 2030» Великобританія затвердила нову стратегію зовнішньої допомоги (UK aid: tackling global challenges in the national interest), яка передбачає нарощування зусиль з викорінення бідності в світі, в тому числі шляхом перегляду податкової та торгової політики, політики управління заборгованістю, системи грошових переказів та інших інструментів.

Оскільки сталий розвиток є одним з першочергових принципів політики уряду Німеччини, відповідальність за реалізацію «Повістки 2030» в цій країні покладена не на міністерства, а на Відомство Федерального канцлера. При цьому Федеральний канцлер Німеччини очолює процес перегляду та адаптації до «Порядку 2030» прийнятої в 2002 році Національної стратегії сталого розвитку, яка включає заходи по досягненню цілей розвитку як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Французький же уряд, ще у 2003 році затвердив першу національну стратегію сталого розвитку та заснував спеціальний пост Міжміністерського делегата зі сталого розвитку під керівництвом Прем'єр-міністра Франції. У 2015 році була прийнята нова Національна стратегія екологічного переходу до сталого розвитку до 2020 року. 17 серпня 2015 року з прийняттям «Закону про енергетичний перехід на підтримку «зеленого» зростання» Франція взяла на себе добровільне зобов'язання по скороченню викидів парникових газів на 40% до 2030 року в порівнянні з рівнем 1990 року. В рамках закону ставиться завдання збільшення частки поновлюваних енергоресурсів, що перевищує 30%

кінцевого енергоспоживання до 2030 року і скорочення частки ядерної енергетики у виробництві електрики до 50% до 2025 року [3].

Ще до прийняття «Порядку 2030» японський уряд ініціював реалізацію комплексної програми заходів, спрямованої на побудову «стійкого» суспільства за рахунок поліпшення показників в екологічній, економічній і соціальній сферах.

20 травня 2016 року уряд Японії заснував новий орган в рамках Кабінету міністрів під керівництвом прем'єр-міністра країни – «Штаб квартири по просуванню ЦСР» ("SDGs Promotion Headquarters"). Даний орган був створений для стимулювання більш тісної співпраці з питань сталого розвитку між міністерствами та урядовими агентствами, а також для здійснення контролю і оцінки ефективності вжитих заходів, пов'язаних з реалізацією «Повістки 2030».

У вересні 2015 року слідом за прийняттям ЦСР в Японії був запущений проект "OPEN 2030 PROJECT", що представляє собою платформу з розвитку бізнесу в напрямку ЦСР і стимулювання інновацій в корпоративному середовищі. Найбільша бізнес-федерація Японії Кейданрен (Keidanren) демонструє свою прихильність до досягнення ЦСР шляхом реалізації концепції «Суспільство 5.0».

Очевидно, що США і Великобританія відносяться до групи держав, орієнтованих на реалізацію «зовнішнього» виміру сталого розвитку та на сприяння досягненню ЦСР на міжнародному рівні. У цих країнах до теперішнього часу не розроблена національна стратегія сталого розвитку та план дій щодо її реалізації, відсутні механізми міжміністерської координації діяльності по реалізації ЦСР на національному рівні. Також спостерігається практично повна відсутність ініціатив на рівні виконавчої влади в цій галузі і відповідних законодавчих актів.

Німеччину, Францію і Японію можна умовно віднести до категорії країн, які в рівній мірі прагнуть реалізації ЦСР на національному та глобальному рівнях. Невипадково Німеччина і Франція займають четверте і п'яте місця в «Індексі ЦСР», який щорічно складається організацією «Мережа рішень ООН у сфері сталого розвитку» (Sustainable Development Solutions Network - SDSN) та оцінює прогрес всіх країн світу в області реалізації ЦСР на національному рівні. У добровільних національних оглядах даних країн, представлених ними за останні три роки на Політичному форумі високого рівня зі сталого розвитку, в однаковій мірі детально розписані конкретні дії та законодавчі ініціативи, прийняті урядами в інтересах досягнення ЦСР на національному та міжнародному рівнях. Крім того, дані країни входять до п'ятірки світових лідерів по виділенім обсягами ОДР на користь країн, що розвиваються.

Список використаних джерел:

- [1] Бобилев, С.М. (2017) Сталий розвиток в інтересах майбутніх поколінь: економічні пріоритети. *Світ нової економіки*, (с. 90-97). <https://cyberleninka.ru/article/v/ustoychivoe-razvitie-v-interesah-buduschih-покoleniy-ekonomicheskie-prioritety>.
- [2] Белоусов, К.Ю. (2012) Сталий розвиток компанії і корпоративна сталість: проблеми інтерпретації. *Проблеми сучасної економіки*, (4, с. 122) <http://cyberleninka.ru/article/n/ustoychivoe-razvitie-kompanii-i-korporativnaya-ustoychivost-problemy-interpretatsii>.
- [3] Піскулова, Н.А. (2011) Допомога країнам що розвиваються в охороні зовнішнього середовища. *Збірник міжнародної організації: освіта, наука, нова економіка*, (2), 26-34.